

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกา
ค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๒๖.๕/๒๒๕๙๒ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงการคลังมีปัญหาในการพิจารณาตีความข้อกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีส่วนราชการต่างๆ ได้แย้งข้อกฎหมายหลายประเด็น เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวยังไม่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาตีความข้อกฎหมายเป็นไปด้วยความถูกต้อง และมีให้ส่วนราชการต่างๆ เกิดปัญหาในการอนุมัติการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป รวม ๖ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ข้าราชการได้กู้เงินซื้อบ้านในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ไว้ก่อนที่จะได้รับคำสั่งให้ย้ายมารับราชการประจำสำนักงานใหม่ และบ้านหลังดังกล่าวอยู่ระหว่างการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านอยู่ กรณีนี้จะถือได้หรือไม่ว่าข้าราชการดังกล่าวได้ย้ายเข้ามาประจำสำนักงานใหม่ซึ่งมีเคหสถานของตนเองอยู่แล้ว จะเข้าข่ายข้อยกเว้นต้องห้ามมิให้ได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาหรือไม่ และหากไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๗ (๒) จะสามารถใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาหรือไม่

ประเด็นที่สอง ข้าราชการมีเคหสถานของตนเองอยู่ในท้องที่ที่ย้ายมารับราชการประจำ โดยไม่มีภาระการผ่อนชำระราคาบ้าน ต่อมาบ้านชำรุดทรุดโทรมมากจึงรื้อถอนทิ้งแล้วไปกู้เงินเพื่อก่อสร้างบ้านหลังใหม่ทดแทนหลังเดิม กรณีนี้ข้าราชการดังกล่าวจะอยู่ในข่ายข้อยกเว้นมิให้ได้รับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาหรือไม่ และจะสามารถใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาได้หรือไม่

ประเด็นที่สาม ข้าราชการซึ่งอยู่ระหว่างการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่ที่รับราชการประจำตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกา ต่อมาบ้านทรุดโทรมมากจึงรื้อถอนออกไปทิ้งแล้วไปกู้เงินมาปลูกสร้างบ้านหลังใหม่ทดแทนหลังเดิม กรณีนี้ข้าราชการดังกล่าวจะอยู่ในข่ายต้องห้ามตามเงื่อนไขตามนัยมาตรา ๑๖ (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาหรือไม่ หากมีสิทธิเบิกเงินดังกล่าว จะเบิกได้เต็มตามจำนวนเงินค่าก่อสร้างที่

ระบุไว้ในสัญญากู้เงินฉบับใหม่ หรือเบิกได้ไม่เกินวงเงินกู้และระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามสัญญาฉบับแรก

ประเด็นที่สี่ ข้าราชการซึ่งเคยใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้บ้านตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ จากสำนักงานเดิม ต่อมาได้รับคำสั่งย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ ข้าราชการผู้นี้ได้ไปอาศัยอยู่ในบ้านของผู้อื่นโดยมิได้มีการเช่าบ้านแต่อย่างใด แต่ได้นำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้บ้านที่เคยใช้สิทธิในท้องที่เดิมมาเบิกในท้องที่ใหม่ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ โดยอ้างว่าท้องที่ใหม่ตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ กรณีนี้จะถือว่าเป็นการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการที่ชอบด้วยบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวหรือไม่

ประเด็นที่ห้า สำนักงานที่ข้าราชการเริ่มรับราชการครั้งแรกตั้งอยู่ในอาณาบริเวณตำบลซึ่งปัจจุบันเป็นอำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่จากการแบ่งเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทย ต่อมาข้าราชการย้ายไปรับราชการ ณ สำนักงานเดิม กรณีนี้จะถือว่าท้องที่อำเภอเดิมหรือท้องที่ที่ตั้งขึ้นใหม่(อำเภอใหม่) ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานเดิม เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ

ประเด็นที่หก สำนักงานที่ข้าราชการเริ่มรับราชการครั้งแรกตั้งอยู่ในอาณาบริเวณของอำเภอเดิม ต่อมาข้าราชการได้รับคำสั่งให้ย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ ซึ่งเดิมสำนักงานใหม่นั้นตั้งอยู่ในตำบลหนึ่งตำบลใดของอำเภอเดิม แต่ปัจจุบันตำบลเหล่านั้นได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอใหม่แล้ว กรณีดังกล่าวจะถือว่าเป็นการย้ายไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ซึ่งจะมีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการตามนัยมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯหรือไม่ และจะถือว่าท้องที่อำเภอเดิมหรืออำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือข้างต้น โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมศิลปากร กรมอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยเพราะราชการเป็นเหตุ เนื่องจากได้รับคำสั่งให้ไปประจำสำนักงานในท้องที่ที่ตนไม่มีที่อยู่อาศัย โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๗^๑ แห่งพระราช

^๑ มาตรา ๗ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้านแต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

กฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานต่างท้องที่ มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกา โดยสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการจะต้องมีผลบริบูรณ์ตามมาตรา ๑๓^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกา ด้วย กล่าวคือ ข้าราชการผู้นั้นจะต้องมีการรายงานตัวและได้เช่าบ้านอยู่จริงด้วย แต่ถ้ากรณีปรากฏข้อเท็จจริงตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ถึง (๕) ของมาตรา ๗ ดังกล่าว ข้าราชการจะอยู่ในข่ายข้อยกเว้นไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกา อย่างไรก็ดี กฎหมายยังต้องการที่จะช่วยเหลือให้ข้าราชการได้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหนึ่งแห่ง จึงได้บัญญัติมาตรา ๑๖^๓ และมาตรา ๑๗^๔ ไว้เป็นกรณีพิเศษ เพื่อผ่อนผันให้ข้าราชการสามารถได้รับประโยชน์เป็น

(๒) มีเคหสถานของตนเอง หรือของสามีหรือภริยาที่พออาศัยอยู่ร่วมกันได้ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก หรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง

(๕) เป็นข้าราชการวิสามัญ

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับอัตราเงินเดือนในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับค่าเช่าบ้านตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

^๒ มาตรา ๑๓ ให้ข้าราชการมีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการตั้งแต่วันที่ข้าราชการผู้นั้นได้เช่าอยู่จริง แต่ไม่ก่อนรายงานตัวเพื่อเข้ารับหน้าที่ และให้สิ้นสุดลงในวันที่ขาดจากอัตราเงินเดือนหรือวันที่อยู่ในข่ายหมดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกานี้ ถ้าผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นไม่สามารถออกเดินทางไปได้ในวันส่งมอบหน้าที่ ให้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านต่อไปอีกไม่เกินสิบวันนับแต่วันส่งมอบหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะต้องอยู่ต่อไปอีก ให้เบิกค่าเช่าบ้านได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

^๓ มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ตนเอง และสามีหรือภริยา ได้ทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน อยู่เพียงหลังเดียวในท้องที่นั้น

(๒) จะต้องเป็นการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้กับสถาบันการเงิน หรือกับรัฐวิสาหกิจหรือสหกรณ์ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการเคหะ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด และสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเงินกู้ จะต้องได้รับความเห็นชอบตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปรับราชการในท้องที่นั้นอีก และเป็นการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ตามที่ได้เคยใช้สิทธิมาแล้ว

พิเศษจากการเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านได้ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ถ้าได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระค่าบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้นข้าราชการผู้นั้นย่อมมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ตามมาตรา ๑๖ และถ้าต่อมาข้าราชการผู้นั้นได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นซึ่งตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกา ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ แทนการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามสิทธิที่ตนมีอยู่ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกา

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) จึงมีความเห็นในปัญหาข้อหารือ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า กรณีข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้ย้ายมารับราชการประจำสำนักงานใหม่ซึ่งอยู่ในท้องที่เดียวกับที่ดินมีบ้านที่อยู่ระหว่างการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน นั้น เนื่องจากตามสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาซื้อขายผ่อนชำระบ้าน ข้าราชการย่อมสามารถเข้าอยู่อาศัยในบ้านที่เช่าซื้อหรือผ่อนชำระนั้นได้ ในระหว่างการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน แม้ว่าข้าราชการผู้นั้นยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านที่เช่าซื้อจนกว่าจะได้ชำระค่าเช่าซื้อครบแล้วก็ตาม กรณีย่อมถือได้ว่าข้าราชการดังกล่าวมีเคหสถานของตนเองในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้ ข้าราชการผู้นั้นจึงต้องห้ามมิให้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกา

ประเด็นที่สอง เห็นว่า กรณีข้าราชการมีเคหสถานของตนเองอยู่ในท้องที่ที่ย้ายมารับราชการประจำ โดยไม่มีภาระการผ่อนชำระราคาบ้าน ต่อมาบ้านชำรุดทรุดโทรมมากจึงรื้อถอนทิ้งแล้ว ไปกู้เงินเพื่อก่อสร้างบ้านหลังใหม่ทดแทนหลังเดิม นั้น เป็นกรณีข้าราชการได้มีเคหสถานเป็นของตนเองในท้องที่ที่รับราชการประจำ ซึ่งต้องห้ามมิให้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกา และในเมื่อข้าราชการไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ที่ดินรับราชการประจำอยู่ตามมาตรา ๗^๔ แต่ต้นแล้ว แม้ว่าข้าราชการผู้นั้นได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยซึ่งมิใช่ความผิดของตนก็ตาม ก็ไม่มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ มาตรา ๑๖^๖ แห่งพระราชกฤษฎีกา

^๔ มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๑๖ และต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นซึ่งตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ โดยขออนุมัติตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

ประเด็นที่สาม เห็นว่า กรณีข้าราชการซึ่งอยู่ระหว่างการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่ที่รับราชการประจำตามมาตรา ๑๖^๗ แห่งพระราชกฤษฎีกา ต่อมาบ้านทรุดโทรมมากจึงรื้อถอนออกไปทิ้งแล้ว แล้วไปกู้เงินมาปลูกสร้างบ้านหลังใหม่ทดแทนหลังเดิม นั้น ย่อมถือได้ว่า สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการเพื่อการเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านหลังเดิมตามมาตรา ๑๖ สิ้นสุดลง เมื่อมีการรื้อถอนบ้านทิ้งแล้ว เพราะพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ได้ให้สิทธิข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านหลังแรก และได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ในเมื่อบ้านหลังแรกสิ้นสภาพไป สิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗^๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ของข้าราชการผู้นั้นย่อมหมดไป และการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจากการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังใหม่ ย่อมเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๓) เนื่องจากข้าราชการผู้นั้นได้เคยใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจากการเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านในท้องที่ที่ประจำนั้นมาแล้ว

ประเด็นที่สี่ เห็นว่า กรณีข้าราชการซึ่งเคยใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ จากสำนักงานเดิม ต่อมาได้รับคำสั่งย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ โดยได้ไปอาศัยอยู่ในบ้านของผู้อื่นแต่มิได้มีการเช่าบ้านแต่อย่างใด นั้น เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในข่ายมาตรา ๑๗^๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ย่อมไม่มีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้บ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ตามนัยบทบัญญัติของมาตราดังกล่าวได้ เพราะข้าราชการซึ่งจะสามารถใช้สิทธิตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ในการนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการต่อไป จะต้องปรากฏว่าข้าราชการผู้นั้นได้เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่เดิมตามมาตรา ๑๖ และจะต้องเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ตามมาตรา ๗ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ด้วย กล่าวคือต้องได้รับคำสั่งให้ไปประจำต่างท้องที่และข้าราชการผู้นั้นได้มีการรายงานตัวและได้มีการเช่าบ้านอยู่จริง การที่มาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ บัญญัติให้ข้าราชการสามารถใช้สิทธิเช่นนี้ได้ก็เพื่อให้ข้าราชการสามารถเลือกที่จะใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามความเป็นจริงหรือใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินจำนวนค่าเช่าบ้านที่จ่ายจริงและตนมีสิทธิได้รับตามกฎหมาย

ประเด็นที่ห้า เห็นว่า กรณีสำนักงานที่ข้าราชการเริ่มรับราชการครั้งแรกตั้งอยู่ในอาณาบริเวณตำบลซึ่งปัจจุบันเป็นอำเภอที่ตั้งขึ้นใหม่จากการแบ่งเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทย ต่อมาข้าราชการย้ายไปรับราชการ ณ สำนักงานเดิม นั้น เป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าเป็นการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

แรก อันจะทำให้ข้าราชการดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ หรือไม่

โดยที่ค่าเช่าบ้านข้าราชการเป็นเงินพิเศษที่ข้าราชการมีสิทธิจะได้รับจากการไปรับราชการต่างท้องที่เพราะทางราชการเป็นเหตุ จึงมีการกำหนด “ท้องที่” ที่ข้าราชการเริ่มรับราชการครั้งแรกขึ้น เพื่อเป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่าข้าราชการอยู่ ณ ที่ใดเมื่อเข้ารับราชการครั้งแรก โดยมาตรา ๔^{๑๐} แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้นิยาม “ท้องที่” ไว้ว่า หมายความว่า กรุงเทพมหานคร อำเภอ หรือกิ่งอำเภอ หรือท้องที่ของอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่เดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่านิยามดังกล่าวมิได้ประสงค์ให้ใช้ตำบลเป็นหลัก แต่จะใช้อำเภอหรือกิ่งอำเภอเป็นหลักในการกำหนดว่าเป็นท้องที่ที่รับราชการครั้งแรก จึงต้องพิจารณาจากท้องที่ที่เป็นเขตพื้นที่การปกครองของอำเภอหรือกิ่งอำเภอตามสภาพความเป็นจริง โดยการเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การปกครองที่เกิดขึ้นภายหลังจะต้องไม่มีผลกระทบสิทธิที่เกิดขึ้นมาก่อน ดังนั้น เขตพื้นที่การปกครองของอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เป็นอยู่ในขณะที่ข้าราชการได้รับคำสั่งให้ไปประจำท้องที่ใดในการเริ่มรับราชการครั้งแรกของตน ย่อมเป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกของข้าราชการผู้นั้น

ประเด็นที่หก เห็นว่า กรณีสำนักงานที่ข้าราชการเริ่มรับราชการครั้งแรกตั้งอยู่ในอาณาบริเวณของอำเภอเดิม ต่อมาข้าราชการได้รับคำสั่งให้ย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ ซึ่งเดิมสำนักงานใหม่นั้นตั้งอยู่ในตำบลหนึ่งตำบลใดของอำเภอเดิม แต่ปัจจุบันตำบลเหล่านั้นได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอใหม่แล้ว นั้น เป็นกรณีที่ต้องพิจารณาด้วยเหตุผลอย่างเดียวกับข้อหารือในประเด็นที่ห้า ดังนั้น ท้องที่เริ่มรับราชการครั้งแรกของข้าราชการดังกล่าว จึงได้แก่ท้องที่ตามเขตพื้นที่การปกครองของอำเภอหรือกิ่งอำเภอในขณะที่ย้ายไปประจำสำนักงานใหม่แล้ว และกรณีเป็นการย้ายไปประจำสำนักงานในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชกฤษฎีกา ข้าราชการดังกล่าวจึงไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามบทบัญญัติดังกล่าว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนคานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนคานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๔๔

^{๑๐} มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ท้องที่” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือท้องที่ของอำเภอและหรือกิ่งอำเภอที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่เดียวกันตามมาตรา ๕